

Sygn. akt VIII U 1361/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 stycznia 2020 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek
Protokolant	Agata Kędzierawska

po rozpoznaniu w dniu 24 stycznia 2020 r. w Gliwicach

sprawy H. N.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o wznowienie postępowania i przeliczenie świadczenia

na skutek odwołania H. N.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 7 czerwca 2019 r. **nr** (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję częściowo w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonej prawo do przeliczenia emerytury przyznanej decyzją z dnia 11 lutego 2014 roku w ten sposób, że będzie ona obliczona z pominięciem przepisu art. 25 ust. 1 b ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych począwszy od 1 czerwca 2019 roku.;

2. w pozostałej części oddala odwołanie.

(-) sędzia Patrycja Bogacińska-Piątek

Sygn. akt VIII U 1361/19

UZASADNIENIE

Decyzją z 7 czerwca 2019 roku organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonej H. N. wznowienia postępowania.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 6 marca 2019 roku w sprawie P 20/16 wszedł w życie z dniem ogłoszenia, tj. 21 marca 2019 roku. Z kolei odwołująca złożyła skargę o wznowienie postępowania zakończoną prawomocną decyzją, w dniu 3 czerwca 2019 roku. Ubezpieczona złożyła skargę po terminie i nie zwróciła się o przywrócenie terminu do złożenia skargi o wznowienie postępowania .

Ubezpieczona w odwołaniu od decyzji wniosła o przeliczenie świadczenia zgodnie z wyrokiem TK.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania podtrzymując stanowisko zawarte w uzasadnieniu skarżonej decyzji.

Decyzją z dnia 11 grudnia 2019 roku organ rentowy odmówił przywrócenia ubezpieczonej terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania. Ubezpieczona nie odwołała się od tej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił:

Ubezpieczona H. N. od 7 września 2008 roku jest uprawniona do emerytury w związku z osiągnięciem wieku emerytalnego 55 lat.

Prawo do emerytury ubezpieczona nabyła na podstawie art. 46 w związku z art. 29 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst Dz.U. z 2018 roku, poz. 1270) – zwanej dalej ustawą emerytalną. Wysokość emerytury została obliczona na podstawie art. 53 ust. 1 ustawy emerytalnej.

W dniu 8 stycznia 2014 roku ubezpieczona wystąpiła z wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego.

Decyzją z 11 lutego 2014 roku organ rentowy przyznał ubezpieczonej prawo do emerytury od dnia 1 stycznia 2014 roku, to jest od miesiąca złożenia wniosku.

Wysokość emerytury została obliczona na podstawie art. 25 ust. 1b i art. 26 ustawy emerytalnej.

Organ rentowy zawiesił emeryturę z powszechnego wieku emerytalnego, bowiem świadczenie emerytalne dotychczas wypłacane było wyższe.

Wyrokiem z 6 marca 2019 roku, w sprawie P 20/16 Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej, w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 września 2017 roku, w zakresie, w jakim dotyczy kobiet urodzonych w roku 1953, które przed 1 stycznia 2013 roku nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji RP.

Wyrok Trybunału został opublikowany w dnia 21 marca 2019 roku w Dz.U. z 2019r., poz. 539.

W dniu 3 czerwca 2019 roku ubezpieczona wniosła skargę o wznowienie postępowania i ponowne ustalenie wysokości emerytury w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 6 marca 2019 roku w sprawie P 20/16.

Decyzją z dnia 7 czerwca 2019 roku organ rentowy odmówił wznowienia postępowania w sprawie, ponieważ ubezpieczona skargę o wznowienie wniosła 3 czerwca 2019 roku, to jest po ustawowym terminie i nie zwróciła się z wnioskiem o przywrócenie terminu do złożenia skargi o wznowienie postępowania.

Na odwozie tej decyzji znajduje się adnotacja, że została ona przekazana do wysłania 7 czerwca 2019 roku.

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego.

Zgromadzony materiał dowodowy sąd uznał za kompletny i mogący stanowić podstawę rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonej częściowo zasługuje na uwzględnienie.

W dniu 6 marca 2019 roku Trybunał Konstytucyjny wydał wyrok w sprawie P 20/16. Został on opublikowany w dzienniku ustaw z dnia 21 marca 2019 roku – Dz.U. z 2019r., poz. 539. W wyroku tym Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018r., poz. 1270 oraz z 2019r., poz. 39), w brzmieniu obowiązującym do 30 września 2017 roku, w zakresie, w jakim dotyczy urodzonych w 1953 roku kobiet, które przed 1 stycznia 2013 roku nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Przepis art. 25 ust.1b ustawy emerytalnej został dodany przez art. 1 pkt 6b ustawy z 11 maja 2012 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2012r., poz.637) z dniem 1 stycznia 2013 roku.

Stanowi on, że jeżeli ubezpieczony pobrał emeryturę częściową lub emeryturę na podstawie przepisów art. 46, 50, 50a, 50e, 184 lub art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku – Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2018r., poz. 967), podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, ustaloną zgodnie z ust. 1, pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Zgodnie z art. 190 ust. 1 i ust. 3 zdanie pierwsze Konstytucji RP orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. Wchodzą w życie, co do zasady z dniem ogłoszenia. W judykaturze podkreśla się, że ogłoszenie wyroku Trybunału Konstytucyjnego we właściwym organie publikacyjnym jest równoznaczne z utratą mocy obowiązującej zakwestionowanego aktu normatywnego lub jego przepisu wyłącznie w zakresie określonym w sentencji wyroku. Wejście orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego w życie powoduje co do zasady utratę mocy obowiązującej zakwestionowanego przepisu ze skutkiem *ex tunc* (wstecz) czyli tak, jak gdyby dany przepis nigdy nie obowiązywał. Skutki prawne w stosunku do wydanych decyzji lub orzeczeń, w następstwie stwierdzenia niekonstytucyjności ustawy powstają *ex tunc*. Od tej zasady istnieją wyjątki między innymi określone w art. 190 ust. 3 Konstytucji RP, z którego wynika, że wejście w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego może być odroczone na okres do osiemnastu miesięcy jeśli chodzi o ustawę, czy też dwunastu miesięcy w przypadku innego aktu normatywnego. Innym wyjątkiem od zasady wstecznej mocy obowiązującej orzeczeń Trybunału jest sytuacja, w której skuteczność wyroku Trybunału Konstytucyjnego *ex tunc* naruszałaby zasadę ochrony praw słusznie nabytych (wyrok Sądu Najwyższego z 26 stycznia 2011 roku., II CSK 335/10, Lex nr 787045).

Zgodnie z przepisem art. 190 ust. 4 Konstytucji RP orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą aktu normatywnego, na podstawie którego zostało wydane prawomocne orzeczenie sądowe, ostateczna decyzja administracyjna lub rozstrzygnięcie w innych sprawach, stanowi podstawę do wznowienia postępowania, uchylenia decyzji lub innego rozstrzygnięcia na zasadach i w trybie określonych w przepisach właściwych dla danego postępowania. Decyzja z dnia 11 lutego 2014 roku jest ostateczną decyzją administracyjną. Wznowienie postępowania dotyczącego tej decyzji mogło zostać przeprowadzone w trybie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego. Zgodnie z przepisem art. 145 a § 1 k.p.a. można żądać wznowienia postępowania również w przypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego została wydana decyzja. Po myśli art. 145a § 2 k.p.a. w sytuacji określonej w § 1 skargę o wznowienie wnosi się w terminie jednego miesiąca od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego.

W niniejszej sprawie skarga o wznowienie postępowania została wniesiona przez ubezpieczoną po terminie określonym przez przepis art. 145a § 2 k.p.a. Decyzją z dnia 11 grudnia 2019 roku ZUS odmówił przywrócenia terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania. Odwołująca nie zaskarżyła tej decyzji.

W ocenie sądu zaskarżona decyzja z dnia 7 czerwca 2019 roku jest prawidłowa co do odmowy wznowienia postępowania zakończonego decyzją z dnia 11 lutego 2014 roku ponieważ znajduje oparcie w przepisach prawa. Organ rentowy nie miał innej możliwości wzruszenia ostatecznej decyzji z dnia 11 lutego 2014 roku.

Ponieważ ubezpieczona wniosła także o obliczenie świadczenia z pominięciem niekonstytucyjnego przepisu art. 25 ust. 1b ustawy emerytalno-rentowej należy mieć na uwadze przepis art. 114 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Stanowi on, że w sprawie zakończonej prawomocną decyzją organ rentowy, na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, uchyla lub zmienia decyzję i ponownie ustala prawo do świadczeń lub ich wysokość, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono nowe okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość. Przepis art. 114 ust. 1e zakreśla terminy do ponownego ustalenia wysokości świadczenia jednak nie stosuje się go - z mocy art. 114

ust. 1f - jeżeli osoba zainteresowana nabyte prawo do świadczenia w wyższej wysokości. W ocenie sądu publikacja wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 roku w sprawie P 20/16, która mała miejsce w dniu 21 marca 2019 roku była ujawnieniem nowej okoliczności polegającej na niezgodności z Konstytucją RP przepisu art. 25 ust. 1b ustawy emerytalno-rentowej w odniesieniu do kobiet urodzonych w 1953 roku, które przed 1 stycznia 2013 roku nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy. W związku z powyższym sąd orzekł jak w pkt 1 wyroku. Zgodnie z przepisem art. 133 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalno-rentowej prawo do przeliczenia emerytury przyznano od 1 czerwca 2019 roku tj. od daty złożenia wniosku o przeliczenie świadczenia. Brak podstaw do obliczenia emerytury z powszechnego wieku emerytalnego z pominięciem art. 25 ust. 1b ustawy za wcześniejszy okres.

Bez znaczenia było w sprawie czy emerytura z powszechnego wieku emerytalnego obliczona z pominięciem przepisu art. 25 ust. 1b ustawy emerytalno-rentowej będzie świadczeniem korzystniejszym od wcześniejszej emerytury. Ubezpieczona ma co do zasady prawo do przeliczenia emerytury z powszechnego wieku emerytalnego na podstawie przepisu art. 114 ust. 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Jeśli okaże się, że emerytura wcześniejsza jest świadczeniem korzystniejszym będzie ona wypłacana na podstawie art. 95 ust. 1 ustawy emerytalno-rentowej.

(-) sędzia Patrycja Bogacińska – Piątek